

یادداشت

پ مثل پارتی بازی، ر مثل رانت!

حمید سوری

ایدمبولوزیست

متفکران و محققان مدیریت پیشرو معتقدند در یک نظام اداری مناسب که فساد و رانت‌خواری تا حد زیادی کنترل شده، حداکثر آشفتنگی در تعاملات اداری، پاسخ به برابرجوع، راه‌انداختن مشتری و ارائه خدمات خارج نوبت باید متمایل به صفر و حداکثر ۱۰ درصد از کل آنها باشد. برای مثال اگر در نوبت بانک هستید یا منتظر ویزیت فلان دکتر، در صف نانوائی، نوبت وام، استخدام، ادامه تحصیل در دانشگاه و مانند اینها باشید، یک مدیریت آوانگدار حداکثر یک نفر از ۱۰ نفر را، آن‌هم در شرایط اوورآنسی با توجیه منطقی پسند، می‌پذیرد. حتی شما مخاطب گرامی اگر عادت کرده‌اید با سوءاستفاده از روابط شخصی، فامیلی، شغلی و مانند اینها توی صف بزیند، دارید سیستم اداری و خدماتی را دچار آشفتنگی می‌کنید و حق دیگران را تضییع می‌کنید یا به عبارتی دارید حرام‌خواری می‌کنید! مطالعه دقیقی در کشور ما که این میزان آشفتنگی را در بخش‌های مختلف اندازه‌گیری کرده باشد، وجود ندارد یا در دسترس نیست. شاید تجارب شخصی شما از جانب خودتان و از طرف دیگران تایید کند که این میزان در جامعه ما بسیار بیشتر از ۱۰ درصد است. گاه بیش از دوسوم صندلی دانشگاه‌ها را سهمیه‌های رنگارنگ به خود اختصاص می‌دهند، توزیع وام‌های بانکی به صورتی خارج از اصول و معیارهای اعلام‌شده، تجربه شخصی بسیاری از افراد جامعه است و به حدی عادی است و قبح آن ریخته شده که عامل این رفتار وقیحانه و بدون شرمساری، خود را برای جلو انداختن برای هر چیزی محق می‌دانند!متأسفانه در بسیاری موارد، به محض اینکه نیازمند خدماتی در هر اداره و سازمان و تشکیلاتی پیدا می‌شویم، اولین کار، دنبال پارتی و آشنا کشتن است! بده‌بستان‌های این چنینی چنان عمومیت پیدا کرده که اگر نخواهید به آن تن ندهید، حق‌تان پایمال و گاه انجام کار شما غیرممکن می‌شود. کارمند بانک به آقای پزشک خدمات ویژه خارج عرف ارائه می‌دهد، او به معلم فرزندش، معلم به قصاب محل، و همین‌طور این جریان نامبارک در کشور می‌چرخد!

پارتی‌بازی و رانت‌خواری از معضلات جدی اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خاص کشور ما نیست و در بسیاری از جوامع وجود دارد. این پدیده‌های شوم می‌توانند تبعات متعددی داشته باشند، برای مثال: نابرابری و بی‌عدالتی اجتماعی؛ این رفتارها باعث می‌شود که افراد یا گروه‌هایی با روابط نزدیک به قدرت، به فرصت‌های بیشتری دست یابند؛ درحالی‌که دیگر افراد با شایستگی‌های بیشتر، به دلیل فقدان روابط، از این امکانات دور بمانند. در بسیاری از موارد، استخدام افراد براساس روابط و نه صلاحیت، منجر به کاهش کیفیت خدمات عمومی و خصوصی می‌شود. وقتی مردم احساس می‌کنند که موفقیت و پیشرفت به جای شایستگی، به روابط وابسته است، اعتماد عمومی به نهادها و سیستم‌های اجتماعی کاهش می‌یابد. این نوع رفتارها می‌توانند به فساد بیشتر در نهادها و سازمان‌ها دامن بزنند، زیرا افرادی که به قدرت نزدیک هستند، سعی در استفاده از منابع عمومی برای منافع شخصی خود دارند. این مشکلات می‌توانند توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را محدود کنند. اما راه‌حل‌های ممکن چه هستند؟ اصلاح رفتارهای جامعه‌ای که سال‌ها به این شیوه عادت کرده‌اند، کار آسانی نیست و هرچه زمان بگذرد، دشوارتر هم می‌شود. ازاین‌رو اگر اراده کافی در حکمیت و مدیران و متولیان این خدمات وجود داشته باشد، می‌توان روند گسترش آن را کاهش داد و امیدوار بود به حداقل ممکن یعنی کمتر از ۱۰ درصد و متمایل به صفر برسد. راه‌حل‌ها می‌توانند:

ایجاد مکانیسم‌هایی که تصمیمات و فرایندهای استخدام، جذب دانشجو، امتیازهای مختلف، وقت ملاقات، بستری در بیمارستان و تأمین منابع به صورت شفاف و عمومی اعلام شوند. وضع و اجرای قوانین ضد فساد و رانت‌خواری، با مجازات‌های سنگین برای متخلفان. ترویج فرهنگ عدالت و شایستگی در جامعه از طریق آموزش و رسانه‌ها. راه‌اندازی نهادهای مستقل برای نظارت بر عملکرد دولت و سازمان‌ها به منظور جلوگیری از فساد و رانت‌خواری. حمایت از نهادهای غیردولتی که در پی ایجاد شفافیت و مبارزه با فساد هستند. ایجاد زمین‌های که در آن سازمان‌ها و مدیران، خود را به شایستگی و کارآمدی پایبند بدانند و نه به روابط شخصی. هرگز تصور نکنید یا پارتی‌بازی و رانت‌خواری، شما همواره برنده مطلق این آشفتنگی اجتماعی خواهید بود. در جامعه آشفته که به این پدیده‌ها نامبارک عادت کرده است، هیچ‌کس برنده نخواهد بود.

صدای مردم

آموزش خودمراقبتی به کودکان از هر چیزی مهم‌تر است

آموزش خودمراقبتی جزء مواردی است که کسب دانش آن می‌تواند کودکان را از بسیاری آسیب‌ها محفوظ نگه دارد؛ با این وجود، یکی از مادران جوان که کودکی کم‌گن‌وسال دارد، با چالش‌هایی در این مورد روبه‌رو شده که خلاصه آن را در نامه‌ای برای روزنامه نوشته است.

« دختر چهارساله‌ای دارم که با تحقیق بسیار در یکی از مهدکودک‌های خوب تهران او را ثبت‌نام کردم. در همان روزهای اول برابم چیزهایی را تعریف می‌کرد که باعث شد به تعاملش با یکی دیگر از کودکان توجه بیشتری کنم. کودک دیگر سعی داشته تا شلوار کودک من را پایین بکشد و در جلسات بعدی هم به اشکال مختلف چنینی مواردی پیش آمده بود. همه اینها باعث شد تا یک روز به مهد بروم و همه را برای مدیر مجموعه تعریف کنم. اما آنها رفتار مناسبی نشان ندادند و در نهایت این ماجرا را تکذیب کردند. باین حال، در روزهای بعد هم این موضوعات باز پیش آمده بود و یک روز تصمیم گرفتم با مادر همین بچه صحبت کنم. مادر این بچه هم با من رفتار خوبی نداشت. تمام تلاش من این بود تا این موضوع بررسی شود و اگر نیاز به درمان این کودک هست، حتماً محقق شود. ولی رفتارهایی که با من شد همه قه‌ری بود. من حتی به آموزش و پرورش هم مراجعه کردم اما تأثیری نداشت.

یک روز در گروه مهدکودک این موضوع را عنوان کردم و متوجه شدم برخی از مادران هم کله‌هایی دارند. اما مدیر مهدکودک من را از گروه مجازی بیرون انداخت. بعد از آنکه دیدن من با آن‌می‌نشینم و همچنان بیگیرم، گفتند برای ترم جدید فرزند شما را ثبت‌نام نمی‌کنیم.

خلاصه این مجموعه به جای بیگیری موضوع، صورت‌مسئله را پاک کرد. برای چنین موضوعاتی نیاز است تا آموزش‌های لازم به کودکان داده شود؛ مثلا مدرسه و خانواده‌ها به این موضوعات حساس باشند و آن را دست کم نگیرند. در این رابطه، انواع کتاب آموزشی و کلیپ وجود دارد. اما متأسفانه بسیاری حتی مرئی‌ها و مدیران مهدکودک و مدارس، اصلا توجهی به آن ندارند. من در آفسوس آن سیستم که مادرها و پدرهای بسیاری با هدف آنکه فرزندشان در مهدکودکی با کیفیت تحصیل می‌کند، متحمل این آسیب‌ها خواهند شد. آسیب‌هایی که حتی در مواردی قابل جبران هم نخواهد بود.

در کنار همه اینها، مادر و پدرها هم باید هوشیار باشند و علاوه بر اینکه نیاز است تا آموزش درستی به فرزند خود بدهند، باید مراقب فضای اطراف کودک خود هم باشند. خیلی وقت‌ها کودکان دیگر به دلیل آسیب‌هایی که متحمل شده‌اند، بدون آنکه خودشان بدانند، منجر به آسیبی دیگر به هم‌کلاسی خود خواهند شد. در هر حال تمام کودکان موجودات معصومی هستند که نیاز به مراقبت دارند و این وظیفه ماست که تحت هر شرایطی از آنها حمایت کنیم.»

آخرین خبرها از وضعیت توله شیر زخمی باغ‌وحش صفادشت

جنگ روایت‌ها؟ چه کسی دروغ می‌گوید؟

زینب رحیمی

علیرضا شرفی، مدیرعامل برکنارشده باغ وحش صفادشت، در مصاحبه با خبرگزاری تسنیم ادعا کرده بود که دست توله شیر این باغ وحش در اثر «گرسنگی» آسیب دیده است، اما محمد کریمی، رئیس اداره حیات وحش در اداره کل محیط زیست استان تهران، در گفت‌وگو با «شرق» می‌گوید: «چند روز قبل علیرضا شرفی مدیر سابق باغ وحش صفادشت باید توله شیر را به مرکز دامپزشکی برای درمان منتقل می‌کرد، حتی کارهای اداری لازم در محیط زیست تهران برای این انتقال صورت گرفته بود اما او از انتقال حیوان به مرکز دامپزشکی خودداری کرد». کریمی در پاسخ به چرایی زخمی شدن دست و پای توله شیر باغ وحش صفادشت این‌طور توضیح می‌دهد که «بازی دو قلابه توله شیر نر و ماده باعث شده دست یکی از آنها یعنی توله شیر نر زخمی شود اما اینکه چرا پای حیوان زخمی شده؟ باید منتظر معاینه و نظر دامپزشکان باشیم».

کوتاهی سازمان محیط زیست

افسانه اصغرزاده رئیس گروه ارزیابی و بهره‌برداری پایدار حیات وحش در سازمان حفاظت محیط زیست که روز گذشته از باغ وحش صفادشت بازدید کرده بود، در گفت‌وگو با «شرق» درگیری بین توله شیر با توله یک گوستخوار دیگر را دلیل آسیب‌دیدگی دست و پای توله شیر می‌داند و می‌گوید: «حدود سه ماه قبل، پنجه دست و پای توله شیر در اثر درگیری با یک گوستخوار آسیب می‌بیند. جراحی و بخیه می‌شود اما هفته گذشته به دلیلی نامعلوم زخم سر باز می‌کند و منجر به این شرایط وخیم می‌شود. نکته مهم این است که طی یک هفته اخیر حیوان زخمی نشده و به این روز نیتانده است». این اظهارنظر کارشناس سازمان محیط زیست تایید می‌کند که زخم دست و پای توله شیر به تازگی رخ نداده است، بنابراین سازمان حفاظت محیط زیست، اداره کل محیط زیست استان تهران و اداره محیط زیست صفادشت و ملارد باید از سه ماه پیش در جریان زخمی‌بودن این حیوان قرار می‌گرفتند. دقت کنید که هفته گذشته هم تعدادی از مدیران محیط زیست استان تهران و شهرستان صفادشت از باغ وحش صفادشت بازدید کرده بودند، بنابراین سؤال مهم این است که چطور این افراد از آسیب‌دیدگی شدید توله شیر خبردار نشدند؟ یا اگر اطلاع داشتند چرا کاری برای درمان حیوان نکردند؟

سرنوشت حیوانات باغ وحش صفادشت

باغ وحش صفادشت از یک هفته پیش پلمب شده و فروش بلیت و بازدید از این مجموعه ممنوع است.

سکونشینان معترض

تعاون عضو ناظر شورای حقوق و دستمزد باشند. سازمان برنام‌ه و بودجه و وزیر اقتصاد و دو نفر هم به‌عنوان نماینده مجلس عضوند.

چرا آموزش و پرورش در این مقایسه به نظر می‌آید؟ رویکردی که حاجی‌بابایی در یکی، دو دوره اخیر مجلس دنبال کرد، این بود که گویی به معلمان در پرداخت حقوق ظلم می‌شود و مشخصا این حقوق نفتی‌هاست که عامل ظلم به حقوق کم معلمان است. مقایسه‌ای که باعث سقف حقوق برای نفتی‌ها شد و امروز وزیر معلمان برای نفتی‌ها مؤثرتر می‌تواند تصمیم بگیرد تا وزیر خود نفتی‌ها. نفت تنزل مرتبه پیدا کرده است؟

شاید مالک شرعیتی بهتر بدانند! نماینده‌های که موازی حرکت حاجی‌بابایی در مجلس به نفت و پرداختی‌های نفتی‌ها در این سال‌ها سخت گرفت. با اینکه بچه‌های سکوی فاز یک روایت می‌کردند مالک شرعیتی بر روی سکو آمده است و سختی کار کارکنان را دیده، قول بیگیری هم داده، اما افاقه نکرد.

بیباید تصور کنیم از انگیزه این نیروهای عملیاتی در روزهای سخت زمستان و تابستان با این ناترازی و کسری گاز درصدی، فقط درصدی کم شود. آیا روزانه ۷۰۰ میلیون مترمکعب گاز تولید می‌شود؟ قطر با این‌همه امکانات و همکاری‌های گسترده بین‌المللی سال قبل روزانه ۶۲۰ میلیون مترمکعب گاز تولید می‌کرد. سکونشینان گازی ما ۷۰۵ میلیون مترمکعب، با تحریم و سقف حقوقی که دریافتی‌شان از مهندسان قطری ۱۰ برابر کمتر است. امنیت انرژی کشور دست کسانی است که حسابی از نماینده و وزیر و مدیرعامل و رئیس‌جمهور انتظار توجه دارند. انتظاری که مثلا درباره قضات و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها اعمال شد و معاف از مصوبات شورای

شرق

بازتاب

پاسخ هلدینگ صدر تأمین به‌اخبار منتشرشده درباره‌تعلق معدن زغال سنگ معدن‌جو به تازویکو

احتراماً، پیرو انتشار گزارش خبری نادرست با عنوان «جان‌کارگران فدای سوده» در تاریخ ۲ مهر ۱۴۰۳، بدین وسیله وفق ماده ۲۳ قانون مطبوعات، خواهشمند است نسبت به درج پاسخ و توضیحات شرکت سرمایه‌گذاری صدر تأمین (تازویکو) به شرح زیر در همان صفحه اقدام نمایید:
ضمن ابراز تأسف و تسلیت بابت حادثه ناگوار انفجار معدن زغال سنگ معدن‌جو در طبس، به اطلاع می‌رساند که این معدن هیچ‌گونه ارتباطی با معادن زیرمجموعه شرکت سرمایه‌گذاری صدر تأمین (تازویکو) ندارد. باوجوداین از ابتدای وقوع حادثه و با هماهنگی هلدینگ صدر تأمین، همه امکانات و تجهیزات فنی، ایمنی و نیروهای متخصص مجموعه زغال سنگ پروده طبس (کزغال) که در منطقه پروده و در نزدیکی معدن زغال سنگ معدن‌جو قرار دارد، در خدمت حادثه‌دیدگان و مجروحان این واقعه قرار گرفته است. شرکت زغال سنگ پروده طبس (کزغال) به‌عنوان بزرگ‌ترین واحد معدنی منطقه و بزرگ‌ترین تولیدکننده زغال سنگ کشور، با بهره‌گیری از معادن مکانیزه، به‌عنوان زیرمجموعه شرکت سرمایه‌گذاری صدر تأمین (تازویکو) و شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی (شستا) در منطقه پروده طبس فعالیت می‌کند و هیچ‌گونه ارتباطی میان این شرکت و شبکه معدن ایران (IMICO) مالک معدن معدن‌جو، وجود ندارد.

امیرحسین نادری
مدیرعامل و نایب‌رئیس هیئت‌مدیره

یادداشت

دنیا‌ی بهتر برای دانش‌آموزان با توسعه فرهنگ و هنر

سعید خادمی، پیشنهاد من به‌صورت مشخص، طراحی و برگزاری رویدادهای بین‌المللی فرهنگی هنری برای دانش‌آموزان جهان اسلام است؛ مشابه تجربه موفقی که در زمینه مسابقات قرآن داریم. بدون تردید برای طراحی و اجرای رویداد فرهنگی هنری دانش‌آموزان کشورهای اسلامی می‌توان مزایای زیر را متصور بود:

- تقویت همبستگی اسلامی از طریق ایجاد ارتباطات بین‌المللی و دوستی میان دانش‌آموزان کشورهای مختلف.
- توسعه مهارت‌های فردی با فراهم‌کردن فرصت برای یادگیری مهارت‌های جدید و بهبود استعدادها.
- آشنایی با تنوع فرهنگی در پی معرفی فرهنگ‌ها و هنرهای مختلف اسلامی به یکدیگر.
- تقویت روحیه همکاری از طریق کار گروهی در پروژه‌های فرهنگی هنری.
- الهام‌بخشی و ایجاد انگیزه برای خلق آثار هنری جدید.
- تقویت هویت اسلامی و…

در سन्द تحول بنیادین، به‌عنوان قطب‌نما و نقشه راه دستگاه تعلیم و تربیت نیز می‌توان مواردی را یافت که بر اهمیت طراحی جشنواره‌های فرهنگی هنری با حضور و مشارکت دانش‌آموزان کشورهای جهان اسلام تاکید دارد. این مثال، در فصل ششم راهبردهای کلان سند در گزاره شماره ۱۴ قید شده است: «توسعه ظرفیت‌ها و توانمندی‌های آموزشی و پرورشی برای حضور فعال و سازنده در صحنه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای در راستای تحقق اهداف و مأموریت‌های مندرج در قانون اساسی و سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی مقام معظم رهبری، و برنامه‌های پنج‌ساله» (بیانیه ارزش‌ها، ص ۲۸). در ادامه است: «با روحیه مسئولیت‌پذیری و تعالی‌خواهی و برخوردار از این مهارت‌های ارتباطی در حیات خانوادگی و اجتماعی در سطوح محلی تا جهانی» (همان، ص ۳۰). «برای حفظ و تعالی میراث فرهنگی، تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی براساس نظام معیار اسلامی» (همان ص ۳۱). قطعا در این مسیر چالش‌ها و موانع فراوانی نیز پیش‌رو خواهد بود که از آن جمله هزینه‌ها، تفاوت‌ها، حساسیت‌های فرهنگی، زبان و… را می‌توان نام برد.